

06 10 23
ВИДАВНИЦТВО „ЖИТЯ Й МИСТЕЦТВО“.

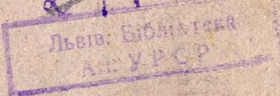
О. МИЦЮК.

КОМУНІСТИЧНА УКРАЇНА

У ЛЬВОВІ, 1921.

З ДРУКАРНІ СТАВРОПИЦЬКОГО ІНСТИТУТА
під управою Ю. Сидорака.

По ділам їх пізнаєте їх.
Євангеліє.

З юних днів я зачитувався прегарними оповіданнями (утопіями) про новий світ, утопіями Плятона, Томаса Мора, Фур'є та інших з їх Фалянстерами, Комунами і т. д., котрі роблять людську працю радісною, а саме життя щастливим...

Але той, хто не жив під комуністичною владою звичайним собі громадянином, не може навіть уявити, як оті чарівні мрії про перебудову всього на нових підвалинах, проводячись в життя недотепними руками, виливалися в саму непроглядну та темну дійсність.

Не дивно, що і я, не мав жадного поняття про той не теоретичний, не книжковий та ще в описах большевиків комунізм, а про справжній, реальний, життєвий, доки сам не пробув довший час в межах Комуністичної України.

На свої очі я бачив, а на своїй шкірі відчув, що замість взірця нового світлого життя ота Комуністична Україна дає з себе такий клясичний приклад знівечення і виродження соціалістичних ідей, що кожній мислячій людині приходить з жахом відкинутися, а кожного широго прихильника перебудови світа на нових соціальних засновах, тяжко посумувати над ком-

промітацією (на щастя тільки комуністичного) соціалізму в таких розмірах, про які його вороги не могли собі навіть і мріяти.

По моїм особистим спостереженням та по перевіреним документальним даним рішаюся запропонувати громадянству короткий (конспективний) опис тих порядків, що існують на Україні під владою комуністів.

Всесвітнім лозунгом часу є боротьба з імперіалізмом, з пожиранням більшими народностями менших через те тільки, що хочеться їм „кушати“. Українська соціалістична і несоціалістична демократія боролася за право самоопреділення свого народу, за всю повноту того самоопреділення, за самостійність і дійсно виборола: фактичний стан самостійности був визнаний цілим рядом могутніх (Германія) і молодих (Фінляндія) держав, так що Українська Народня Республіка була дійсно суверенною. А чим справді являється Комуністична Україна?

В справах закордонної політики Комуністична Україна хоч і має свого комісара, одначе зовсім подалена, їй не дають „разговаривать“, вона лишень може виконувати те, чого від неї хоче Комуністична Росія: Чічерін, а не хто инший. Московщина, а не Україна — чинники міжнародних відносин. Україна на послугах у Москві. Такий дійсний стан річей. Комуністичний інтернаціоналіст Йоффе справді представляє нас, наприклад, під час польсько-большевицької конференції в Ризі, а не українець Мануїльський. Він там говорив від імени самостійної України, над самостій-

ністю котрої сам певне також цинічно сміється, як сміються його колеги в Московії і на Україні.

В справах військових Комуністична Україна не має окремого комісаріята, не має свого українського війська, до чого всі кращі сини нашого краю постійно йшли, а без власного війська яка ж може бути суверенність? Новобранців набраних, або по мобілізації прикликаних під рушницю людей, сажають у вагони і одправляють служити подалі од Української землі, в північні губернії Росії, в чужий, злий для здоровля клімат, в осередок чужий для козака. На Україну ж шлють почасти великоруських солдат, а ще частіше татар, башкір та інших інородців, які почувають себе тут, як звичайно в завойованій країні. А загалом получилася ось яка система — чужий солдат для Великої Росії і чужий для України: такий солдат може більш безжалістно душити всякий вияв народного незадоволення, чого саме й треба народній „рабоче крестьянской владі“. Система як бачимо старої царської Росії, з якою справжня демократія постійно боролася, допомагаючись, аби кождий козак одбував військову службу на своїй рідній землі.

В справах торгу і промисловости, чи народного господарства, як і у військовій службі для совітської Росії і радянської України є один спільний комісаріят в Москві. Адже ж, кажуть комуністи, Україна в економічних питаннях так залежить від великоруського ринку, що не може навіть виникати думка об тім, що вона може бути самостійною. Хліб, цукор, вугіль —

то ж буцім то має збут тільки (?!) у Великоросії. Як у військових, так і в справах народнього господарства Комуністична Україна не має навіть натяку на автономію, а де вже там говорити про самостійність. Комунізм для великоросів вигідний, бо за него все спільне, все валиться в „общій котел“: і злидні кацапа і заможність хахла, аби потім ділитися по рівній частці. Раз Україна і Великоросія є частини одного цілого народнього господарського організма, то голий брат-великорос, до заможнього брата-українця, на „законном основанії“ запускає в кишені руки, і кричи, чи не кричи каравул, нічого не допоможе. От така суверенність Комуністичної України.

Всі інші міністерства, чи комісаріяти, як їх звуть большевики, для Комуністичної України буцім то являються осібними. Але коли побудеш на Україні, як я зробив, та придивишся, то побачиш, як то дурять нас „брати-великороси“, обувають в лапті не гірше, як те робилося монархічною Росією на протязі трьохсот років, починаючи ще з часів переяславського договору. Справді, коли комуністична Україна самостійна, чи навіть хоч автономна, то як так, щоби, скажемо, по міністерству (комісаріату) праці не тільки для Московії, але й для України таріфні ставки заробітної платні встановлюються комісаріатом праці з Москви. Я тут поминаю зовсім питання про те, чи може з Москви комісар праці доцільно встановити платню і для Томська, і для Кам'янця, і для Ташкенту, і для Києва і т. д.

Коли Комуністична Україна самостійна, то чого ж

то суд на Україні твориться іменем Російської Соціалістичної Федеративної Совітської Республіки, про що в такій формулі й публікується в місцевій пресі. Чого українська валюта, як не як символ суверенности нашої, комуністами заборонена до вжитку, заборонена під загрозою розстрілу в кого знайдеться. Чого тим часом шириться грошевий знак тієї Російської С. Ф. С. Республіки? Чому урядові установи проводять діловодство на московській мові і викоріняють українську мову зо вжитку наказуючи: „забувають петлюровщину“, а писати „на общепонятномъ языкѣ“. Кажу, коли придивишся поближе, то побачиш, що все державне життя, опріч просвітньої справи, керується безпосередньо з Москви і як для Московії, а не для України. Роблячи все те, про що ми тут говоримо, комуністи дають пізнати, що в їх та ж психологія централістів, що й у царської бюрократії, з якою ми боролися колись і котра завжди наровила „тащить, не пускає“, рус фікувать одно слово зазіхала „об'ять необ'ятное“.

Внутрішнє (по комісаріату внутрішніх справ) життя Комуністичної України для тих, у кого очі на те, щоб дивиться, представляє з себе дивовижне явище. По перше, на словах, чисто-народня робоче-крес-янська влада а ціла Україна управляється не вибраними, а призначеними людьми. Деж тут вся влада радам, розуміється, вибраним від місцевого люду. Ревкоми з призначених людей, черезвичайка, упродкоми, воєнками і всякі інші... „коми“, то все з призначених елементів, все комуністична бюрократія і при тім, по друге, на чолі справи неперемінно стоїть бюро-

кратія чужонаціональна. Не можна ж, справді, не обурюватися, коли голова ревкома, начальник чрезвычайки, голова упродкома і так без кінця, все — великороси (подекуди євреї), призначені Москвою і прислані з центральної Росії, не бувши поперед в наших місцях, не знаючі місцевих умов і людей. Система „недовѣрія“ до місцевих сил, як бачимо, стара, царського ще періоду, тільки в десять раз збільшена бюрократія комуністична куди низчої підготовки, ніж бюрократія старої царської Росії. За що боролись ми, за що стільки принесли жертв, мимохіть напрошується думка? Чи це ж не гола безсовісна окупація, коли управління ведеться з цілковитим усуненням українського елементу, через чужинців, через прислані з центрів чужеродні „отброси“. По третє, де ж та самостійність, чи вже хоч автономія, коли комуністи трактують Україну нарівні зо всіма московськими губерніями, коли декрети за підписом Леніна та й інших московських народніх комісарів мають для України такуж обов'язуючу силу, як і для Московії і минаючи фіктивний уряд радянської України... ідуть для виконання на Україну? Наприклад, по декрету Леніна почали нищити, під прапором її реорганізації, українську кооперацію і поскасовували такі центри нашої справді економічної суверенности як Українбанк та Дніпросоюз. На запити або заяви про те, що може ж харківський уряд думає инакше, всі комуністичні адміністратори лише глузливо відповідають: „чепуха! что нам харьковское (українське!) правительство. Вѣдь это только ширма!...“

Годі цих прикладів, аби бачити на скільки і юридично і фактично Комуністична Україна являється самостійною чи автономною. Для тих, хто не знає комуністів ближче повстануть питання: Як же то так? Адже комуністи ж проголосили повне самоозначення народів б. Росії: „самоопредѣленіє вполоть до отдѣленія!“ Адже вони на всіх перехрестях кричать, що Україна є самостійна і в розмовах з Європою стверджують існування незалежньої Радянської Української Республіки?

Неправда! то неправда! Все бізсовісна гра словами. Поговоріть з комуністами, що вони скажуть? Як був большевиками зайнятий Кам'янець - Подільський і туди приїхав оден з членів центрального комітета комуністичної партії (большевиків) і його спитали, як буде з самостійністю та незалежністю радянської України, він на це одповів: „Комуністична партія не допустить жадної самостійности та незалежности, бо це суперечить ідеалови комунізму, по якому всі держави повинні бути злучені до купи“. Або послухайте, як комуністи говорять про незалежність, напр. на IV. всеукраїнському з'їздові рад. Там д. Скрипник, виступаючи проти Мазуренка, котрий обстоював незалежність радянської України, доводить, що Укр. Соц. Рад. Республіка є і мусить бути лише частиною Російської Соц. Фед. Республіки. Там д. Калюжний теж доводить, що пролетаріят не може допустити окремої держави і незалежність України треба розуміти, як незалежність від гніту капіталізму“ (Бюлетень IV. Всеукр. с'езда советов“ стор. 67, 85 та 87). На тім же з'їзді (той же

бюлетенъ, ст. 121) голова уряду нібито самостійної радянської України д. Раковський вживав вирази: „у нас в советской Росії“. Коли б Україна була хоть автономною, очевидно, голова її уряду мусів би сказати — „у нас в радянській Україні“...

Про те, помічаючи, як все населення України прагне самостійности і незалежности своєї республіки московські окупанти морочуть людей „самоопредѣленієм в плоть до отдѣлення“, як на теренах України, де вже їм ніхто не вірить, і по за межами її — де ще дають себе дуриги, говорять про існування нібито самостійної Української радянської республіки.

Фактично не має й натяку не то що на самостійність, але й на автономію. Всякий, хто в Комуністичній Україні поспробував би про це заговорити, той кваліфікується зараз же як контрреволюціонер, буржуй, куркуль, реакціонер, петлюровец і т. и., котрого хвилини життя почислені.

Т. ч. самостійна радянська Україна — є спроба обійти закордону думку (опінію), та обдурити світовий пролетаріят, аби комуністам, уреклямованим поборникам найповнішої свободи, хтось не дорікав за самі брудні насильства над цілою Україною.

Коли комуністи відкидають парламентарне народо-правство на основах загального, рівного, прямого та потайного голосовання з пропорційним представитвом, то не дивно. Не вони одні його відкидають і не вони одні стоять за радянську систему влади, за котрої самі трудові маси покликані правити і при тім

безроздільно, хоч проти того і може бути принципове заперечення, що і вибори по „пятихвостці“, за котрих не відкидається ідея (Канта) про рівноцінність двоногих людських істот, те ж у нас дадуть не що інше як диктатуру трудових мас. Але ті, котрі стоять на радянській платформі, мислять ради свободно вибраними і, конешно, з однаковим представництвом, як од селян, так і од робітників, як од українців так і неукраїнців.

Побачимо зараз, яка та „рабоче-крестьянская народная власть“ існувала під час большевизма та й досі існує на Комуністичній Україні.

По докладу мандатної комісії в IV. Всеукраїнський з'їзд совітів (дивись бюлетень ст. 138), замінюючий собою парламент, після деріжорської руки комуністичної бюрократії, трудові елементи післили:

	селян	робітн.	інтелег.	червоноарм.	
Київщина	3	39	21	—	
Поділля	—	4	—	—	
Волинь	—	4	—	—	
Миколаївська г.	4	14	12	—	
Донецька губ.	18	113	38	—	
Харківщина	14	16	30	—	
Одеська губ.	20	17	13	—	
Чернігівщина	30	14	13	—	
Полтавщина	10	21	40	—	
Катеринославщ.	—	39	—	—	
всього	99	327	167	214	807
що дає відсотків	12%	40%	21%	27%	100%

Селянство, яке складає більше 85% народу України, має у найвищій органі представництва лише 12% своїх представників, робітництво, яке складає 3% всього населення, дає 40% депутатів, інтелігенція, що складає коло 2% — 21% депутатів, а червона армія, виключно великоруська, дала депутатів 27%.

Коли тепер приглянемося ближче до складу з'їзду, то нам стане зрозумілим виборче шахрайство народної на словах, а імперіялістичної влади в дійсності.

Од представництва України комуністи, яких завданням є відбудувати єдиную неделімую Росію в її довиськових межах, старалися відсунути українські елементи, а комбінували представництво в такий спосіб, щоби Україну представляли не наші, але московські люде. Як показує склад IV. з'їзду вони свого досягли. Червона армія, яка оперує на Україні, складається виключно з москалів*—маємо великоросів уже 214 чоловік в українській найвищій народній представстві. Фабрично-заводське робітництво на Україні за малим винятком являється, або зайдами з Московщини, або зрусифікованими хохлами і на Україні це єдина група, серед якої довше траплялися прихильники московських окупантів, бо московські комуністи є рідні робітництву по національності. Знаючи це комуністи скрізь до влади притягують отой робітничий елемент, котрого налічується всього 3% кількості населення і котрому, одначе, одводять аж 327 місць* або 40%.

*) Військо росташоване на Україні все з росіян, бо мобілізованих українців, як сказано вище, вивозять для служби в Росії поза межами України.

Відносно селян пророблено ось яку махінацію. В Київській губернії селянство найбільш національне свідоме, тому... селян коло влади лише 3%, а робітників 39%. Що стосується представників Поділля і Волині то для нас ясно, що вони взяті з робітників, які постійно працюють в Харкові. З Донецької губернії взято найбільше представників. А чому? Бо там працюють зайди-московці. Чому найбільше селян з Чернигівщини та Одеської губернії? Бо на Чернигівщині північні повіти заселени московцями, а в Одеській губернії теж багато селян переселенців московців — їх ото й допущено до радянської влади.

У нас на Україні народньою владою можна уважати тільки ту, яка будується на селянстві, котрого, як вже сказано, понад 85% всього населення. Одначе комуністи, називаючи себе народньою владою, нашого народа бояться і всякою крутаниною обходять справу так, аби селянство допускати хіба тільки для декорації, тільки на те, щоби мати змогу дурить світову демократію своїм нібито справжнім демократизмом.

Вибори провадяться по куріям. На час виборів завжди арештуються всі есери і меньшевики. Конкуренції списків не дозволяється. Звичайно виставляють комуністи свій список. І або голосуй за него, або „пошол вон“, „контр-революціонная сволочь!“ В цім році робітники київського арсенала, самий бунтівничий елемент у нас, ухитрилися було провести меньшевиків. Тоді арсенал був оточений військом і під примусом „політрука“ стали обрані большевики.

В Комуністичній Україні одкидається всяке право власности так далеко, як ні однією партією на Україні ніколи не одкидалося. При комунізмові все в державі є зкомунізоване, і коли яка небудь річ у кого лишається, так тільки через те і в такій кількості, в якій йому однаконо треба б було дати на прожиття.

На цій підставі у селян забираються всі лишки проти їхньої потреби: скотину, вівці, свиней, жито, пшеницю, ячмінь, овес, горох, квасолу, гречку, коноплю, яйця, мед, масло, сіно, картоплю, капусту і т. д., а на те, щоби вони не так ремствували—їм платилося (власне обіцялося платити) по твердим цінам з доставкою на ссипний пункт. Ці ціни скрізь по Вкраїні майже однакові. Наводимо тут ціни на Поділлі, установлені большевицьким законом про хлібну розверстку на 1929 рік: за пшеницю 53 (совет.) рублі, жито 43, овес 43, ячмінь 38, просо 46, гречку 50. На біржі один золотий рубль = 4.500 руб. советскими, одже значить пшениця, жито, овес, ячмінь, гречка і т. д. обходилася большевикам приблизно на довійскові ціни по одній девятій копійки за пуд. Звідциль видно, кому вигідна комуна, а кому ні.

Ця система ограбування українського народу зветься монополією лишків, та державною розверсткою. За силою того закону про розверстку з України в 1920 році мали здерти по губерніям:

Донецькій . . .	1,000.000	пуд.
Волинській . . .	2,000.000	"
Катеринославській	37,000.000	"
Київській . . .	14,000.000	"

Одеській	17,000.000	пуд.
Полтавській	24,000.000	„
Подольській	5,000.000	„
Харьковській	10,000.000	„
Херсонській	47,000 000	„
Чернігівській	3,000.000	„

На цій підставі в городах все взяго (мягко висловлюються) „на учет“, що значить конфісковано. Після прихода комуністичної влади все, що було в казенних чи в приватних підприємствах, магазинах, а чи в кооперативах (навіть в кооперативах) все було переписано і вивласнено: топливо, телефонні апарати і додатки до їх, машини з цукроварень, станки з майстерень, мотори, вози, хомути, віжки, ремені, сідла, сидьолки, папір, промокатка, всяке канцелярське приладдя, аж до кнопок включно, шафи, столи, стільці, роялі, масляниче насіння, сіль, пряники, конфекти, чай, кофе, повідло, варення, мило, сірники, керосін, уксус, свічки, масло гірниче, деготь, колесна мазь, кожа, обувя, всяка тканина, залізо, сільсько-господарське знаряддя, цвяхи і т. д. Щоби ми хотіли дати повний список річей—нам довелося би перелічити всі предмети існуючі і маючі хоч яку небудь цінність. Всім розпоряжаються більшовицькі урадовці, як своїм, розуміється без виплати грошей. І нехай би те взяте „на учот“ було зужитковано на пользу місцевого бідного люду, а то його грузять у вагони і отправляють в Москву, чи в Московію.

В останній час на Україні „скасовано“ цілий ряд другорядних залізничних шляхів. Рельси, шпали і все

оборудованне вивезено на північ. Більш того, машини та станки вивозять ся як і рельсові шляхи теж до Москви, аби убить на Україні всякий промисел.

Так під прапором інтернаціоналізма йшло колосальне ограбування московською нацією нації української, або однією країною другої.

На цій підставі по містах роблять поголовні труси, так званий „день бідноти“, обдираючи в населення те, що вважається лишками, а дозволений мінімум такий: сорочок три, кальсон теж, черевиків дві пари, грошей на советск. до 35 тисяч, що в кого знайдеться поверх того — на „законном основанні“ однімається. На тій же підставі по залізницях, сошейних і ґрунтових шляхах роблять так званий „осмотр“ річей, що значить трус без понятих і пограбування у вас того, що на думку неграмотного (грамотного на такі ролі не посилають, раз те, що грамотним в комуністичній Україні взагалі менше ймуть віри, а подруге, що од такої ролі всяка грамотна людина ухиляється), дежурного агента чрезвычайки, або червоно-армейця — являються лишками. На тій підставі не тільки сокира і пилка конфіскується у „граждан“, а навіть гітара, скрипка, книжки — все вважається власністю всіх і ви не можете мати для себе самого навіть дорогу, як памятку, гитару, спадщину матері; все мусить бути здане в „общій котел“, з котрого, як оказується, „кто съѣл, тот съѣл“. На тій підставі не можете мати валюти иньшої, ніж совітська, обезцінена, котру ніхто не хоче приймати, всяка инша валюта, що у вас на руках, то злочин, спекуляція і ви підлягаєте по законам военно-

революційного часу розстрілу. На тій же підставі признане лишком, саміж агенти можуть на ваших очах вдягти на себе чи взути, протестувати не маєте права. Я був свідком, як червоно армейці роздягли жидів, опреділили лишки, обібрали їх і тут же ті лишки наділи на себе.

Комуна, тоб-то коли всі мають право на все, утрачує стимул до продукції, до набування більш ніж сам чоловік споживає. Наші селяне, коли у їх було одібрано все те, що вродилося на площі поверх трьох десятин, сказали, що більше трьох, вони сіяти не стануть.

Але комуна вигідна, вигідна неімущим, добре бо складатись в „общій котел“ мені старцю з сусідом, що має шість десятин землі. В такій вигоді вся нація великоруська, рівняючи її з Українською. Великороси завжди годувалися з нас. У їх ніколи не хватало свого хліба, свого цукру, свого вугілля. Нинішня комуна в старо-російських межах єдиної неділімої Росії, то значить право великоросів, не плативши нічого нам (а навіть в царські часи платилося і тут ганебний царський режим був легший для нас, ніж комуністичний рай),—взяти все од нас і при тім безплатно. По ідеї—вони б з Московії мусіли щось дати взамін одбираємого хліба, але вони не мають що дати. Довше тяглася у їх мануфактура, але текстильна промисловість їхня нині зовсім стала, не полу-чаючи сирівців—бавовни, котру звичайно привозили з Туркестану. Чезез те, що Туркестанці не одержували з Великоросії хліба, на землях своїх замість хлопка

посіяли хлібні сорти. Робітників в текстильній промисловості в 1920 р. проти 1913 р. зменьшилось на 80%, комуністи самі кажуть: нема бавовни, нема мануфактури, а без мануфактури не забереш хліба (Известия за 11 сентября 1920 р.). Брать може Великоросія в комуну і вона бере, давать же може тільки свої паперові нікому не нужні гроші та реквізиційні квитанції. Ну та ще іноді вони роблять сімуляцію привозу: однімуть в однім місці, дадуть в другім. Так наприклад в 1920 р. комуністи під видом липків позабирали в кооперативах України все сільсько-господрське знаряддя—плуги, коси, сіялки, віялки—і одвезли кудись в Московію—там десь вони зможуть похвастать, що „рабоче-крестьянская влада“ дає селянам с.-г. машини та орудія. Так, вигідна комуна для наших „братів“ великоросів і вони будуть кликать до федерації і в комуну всі народи світа багатші за їх, і боротимуться за комуну, бо то вони б'ються за даровий для себе хліб, за дурний цукор, за дурний вугіль, як їм не славо-словити: „да здравствует федерация (про яку наші селяне кажуть—видерація), да здравствует комуна!“

Ми, які маємо що їсти, не доцінюємо всього значіння голоду, бо „ситий голодного не разумѣет“, але він керувник всього:

„В мірѣ естъ царь,
Голод названье ему“...

Іменно цей царь продіктував всю політику Росії відносно України. То він не дає можливості Україні бути самостійною од великоросів; Україна по словам лівих росіян являється винбарьом, базою для всесвіт-

24. 7. 33

Львівська державна
наукова бібліотека
АН УРСР

ньої революції, а правих — те ж базою, але для знищення комунізму в Великої Росії. То через голод, хоч би у нас був розкомуністичний лад, все одно до нас через кордон би перлися „братя“ великороси, бо за їх бойовими отрядами, йде отряд військовий же, але який іде забирати „лишки“, а там з заду преться, як сарана, армія „мѣшочниць“, та „лапацонів“, що з мішком за плечами пробираються до хахлів, аби здобути хліба. Поспитайте таку бабу — калужанку чи там ряжанку, а де ж твій чоловік? — Пошол хахлов бити, почуєте відповідь.

То голодом пояснюється відома (1919 року) перемога під Москвою більшовиків над кіннотою Мамонтова, рішивши ще на якійсь час долю більшовізму в Росії: мамонтовці, що гнали більшовиків на Москву, почували, що заходять все далі од хлібородної України і, боючись голоду, тратили енергію, комуністи ж знали, що ззаду Московія і голод, попереду Україна і їжа, що вони б'ються за хлібородний південь, б'ються за хліб і з завзяттям відчаю вони боролися і взяли гору.

Подивіться їхні агітаційні для красноармійців плакати. З штиком в руці наступає червоноармеець на юг (не на Україну!!). Один ступінь вперед, — на хахлов, — а два мішки хліба стає ззаду, для нього і його рідних. Більше кроків на юг і більше хліба! Вперед, і ми з голоду не пропадемо!

От же, великороси, де за корку хліба нині продаються жінщини, як слід оцінюють хлібний фактор. Вони знають, що мусять завоювати

Львівська державна
наукова бібліотека
8963

Україну чого б то не було варто, окутуючи чисто шлункову справу фразами про високі ідеї та стремління. Авось в своїй благоглупості хахол „повірить“ і легче буде зібрати хліб, цукор, жири, курей, масло і т. д. Вмісто мануфактури за хлб—ідейки, дається наука комунізма, хороший товарообмін з великоросом! Даються ідейки, які всією своєю практикою сами ж комуністи потоптали ногами.

Тепер спинимось на тих основних правах людини і громадянина, які висвітлені наукою та які вистрадані демократією всього світа в боротьбі з поліцейським режимом.

Коли большевики добивалися до влади, ведучи боротьбу з урядом Керенського, вони кликали „Долой смертну кару! бо ніхто не може одняти найдорожчого в світі скарбу „життя людини“. Такі їх слова, а діла? Без сумніву ні одна влада в світі не розстрілює стільки людей, як комуністична. Розстрілюють поодинці, купами, десятками, сотками. За останнє півріччя на Вкраїні розстріляно що найменше сто тисяч душ. Такі діла комуністів,

Чи мають громадяне комуністичної України волю слова?

Вона ніде декретом не касувалася, але „свобода слова, товарищи, может быть тогда, заявляют большевицкі адміністратори, когда ми всё будем коммунистами“. І комуністам лишень і предоставлена свобода слова. Для інших громадян вільно тільки хвалити комуністичні порядки, але критикувати їх не

вільно, під страхом обвинувачення в контрреволюційності. Не тільки на зібраннях та інших публічних зборах, але навіть по вулиці ідучи зі своїм знайомим, не говорять нічого проти комуністичної влади, бо вас схоплять і горе вам буде! Самі ж комуністи з словом поведуться надзвичайно цинічно. Весь світ пам'ятає ноту Чічерина, передану по радіо, в якій він протестує проти того, що польська армія, відступаючи з Києва, буцім то взірвала Володимирський собор, яке ж було моє здивування, коли через місяць приблизно після отходу польського війська з України я приїхав до Києва і найшов, що собор стоїть собі зовсім цілим і нігде не має й чаряпинки. Для мене, далекого від оправдань поведінки тої чи іншої з окупаційних армій, з'ясувалася кольосальна брехня найвищої совітської влади і в межах комуністичної України сказати про ту брехню в пресі було неможливо.

Тим часом більшовики використали релігійність війська, в боротьбі проти свого противника. Донські козаки, що складали головний кадр кінноти Буденного, почувши, буцім то поляки поглумилися над Володимирським собором, стали битися вже з поляками „за віру православную“, і билися з нечуваною впертістю. Так комуністи з цинізмом використали той момент релігійний, який ними завжди нехтувався, топтався. Як бачимо, у їх „всі засоби добрі, аби вели до мети“.

Соціалісти-революціонери і соціал-демократи переслідуються гірше буржуазії. Опозиції, цього найкращого помішника всякої влади, комуністи не тер-

плять; опозиція загнана в підземелля, загнана в підземелля навіть українська комуністична партія.

Річ зрозуміла, що слідом за заборонаю свободи слова убита й воля друку. В цілій комуністичній Україні може виходить тільки комуністична преса і то московських комуністів, імперіялістів, а не української комуністичної партії, так само і книжки тільки ухвалені комуністичним урядом. Нічого більше. Всі факти світової політики і життя проходять крізь руки представників одної партії і потім подаються звичайним громадянам, чи зовсім не подаються. Всі явища освілюються в оден колір комуністичного чорнила. Хочеш, читай, хочеш, не читай, иньшої крім комуністичної і притім великоруських комуністів преси не має. Той читач ичих рядків, що не жив в комуністичній державі, а звик щодня бачить на ринку безліч різних напрямків газет і силу всесторонніх по змісту книжок, хай тільки уявить собі, що його обслуговує друковане слово тільки урядового (комуністичного) напрямку, а уста для вільного слова затулено!

Далі, на збори можна збиратися лишень такі, про які наперед відомо, що вони будуть відносно влади не опозиційні, та й то не всякий приїде, бо волі їздити вільно, куди хто хоче, в Комуністичній Україні немає. На кожну поїзденьку треба мати перепустку від органів поліційної охорони, яка з трудом дістається; дістається не всякому і при тім після ряда знущаннів та образів.

Цілковито скасовано право громадянства гуртуватися в спілки та партії, чим зроблено неможливим всякий вияв громадської самодіяльності. Всі вони за-

боронені і як існують, то лише підпольно, під загрозою страшної кари на випадок, як би викрили. Навіть такі ліві партії, як от партія українських комуністів, с.-р., та с.-д. і ті заборонено, а на членів тих партій полюють як на звірів, та роблять облави.

Крім того найголовнішим може придбанням революції нашої було: незайманість особи — тобто ніхто не може бути обшуканий та арештований инакше, як по суду; в хату громадянина ніхто не сміє увійти з ціллю труса инакше, як по розпорядженню судової влади, теж саме й з листами — не може влада перечитувати приватні листи инакше, як з припису судової влади. Щож в комуністичній республіці бачимо?

Кожної хвилини вас можуть затримати і то скрізь: в домі вашім, в дорозі, де хочете; кожную хвилину ви можете бути арештовані без жадних підстав, без жадної провини. На вулицях міста в день роблять облави на людей, їх арештовують „до вияснення личностей“. Я їхав по справам кооперативного союзу; на ст. Проскурів мене разом з иньшими закликають до діжурного агента чрезвычайки, котрий риється в моїх речах, а мені робить особистий трус. Ні антибільшовицьких проклямацій, ані зброї — нічого не знайдено було, за те було звернуто пильну увагу на те, що зі мною були гроші, без котрих їдучи по справах Союзу з сто-мільоновим балянсом, я не міг обійтися; та були книжки. Сказаного було досить, щоби гроші у мене одняли, речі в моїм чемодані переполовинили, а самого арештували і посадили в чрезвычайку, звідки мене добрі

люде вирвали, але розуміється, без грошей. Про їх я не став упоминатися, бо могло бути „плохо“. Та яка взагалі може бути недоторканність особи, коли що дня комісар розліплює на стінах міста декрети про ту чи іншу комунізацію річей, не дивлячись на те, що вони останні в господарстві (пили, мішки, діжки), що може вони є предмет заробітку, знаряддя продукції кустаря, портного, сапожника (швейну машину, долото, сапожня колодка, швайка і т. д.) і за невиконання (а виконати таки ж значить часом підписати собі го-лодну смерть) загрожують смертною карою.

Потім смішно говорить про недоторканність, коли провокація є системою комуністичної влади. В Харькові один раз було оголошено, що анархістам дозволено легальне існування і свобода агітації. Два дні вони помітингували, доки чекісти не переписали їх. На третю ніч уже були всі поарештовані. Як бачимо, більшовики иноді можуть дати свободу слова, але з ціллю провокаційною. Далі. В район Леги́чівського та Літинського повітів, прибув в сентябрі 1920 р. отряд большевицької жандармерії (у їх цього слова не має, воно для їх старорежимне, їхня жандармерія зветься, наприклад, ОХРОЮ — що значить отряд по охороні республіки) і видаючи себе теж за повстанців, закликав і місцевих селян взятися до зброї проти комуністів. Селяне скликали повстаньчеські комітети, стали приєднуватися — після чого бідолашні були арештовані і в Проскуріві 70 чоловік з їх розстріляно. Об цім з подробицями всієї провокації (пе-

речислюючи кожного розстріляного по фаміліям) місцева влада не постіснялася офіційно писати.

Не заборонено культурно-освітні товариства „Прогрессу“, але тих, хто вчащає до просвіт виловлюють і сажають в чека. Не заборонено учителям навчання на українській мові, але хто виявить себе навчанням на українській мові, є жовто-блакитник, а значить і контр-революціонер. Тому такі елементи арештовуються і отправляються на заслання в північні губернії Великої Росії.

Недоторканність житла—один з найгнусніших посміяних постулатів революції. Кожний чин чрезувичайки, кожний красноармеець, коли тільки схоче, може влізти до вас в хату, та мало того, забрать лишки одежі, чобіт, меблі і все те, що йому здається роскошю. Кому не відомі „день бедности“, „день червоноармееця“, коли вриваються в хату ватаги і обдирають вас без кінця. І не маєте що сказати, бо тут же пристрелять, і не маєте кому жаліться, бо то по розпорядженню вищої влади все робиться. І цей „поток і розграбленіє“ робиться не у злочинців яких небудь—у політичних противників все конфіскується, а сім'ї беруться заложниками—а в кожного з рядових громадян, у звичайних собі мирних людей. Однімаються „лишки“ навіть в одежі в той час, як населення чотири роки, не маючи з-за кордону привозу товарів, саме до щенту обносилося.

Вся совітська армія ходить обдерта, без шенелів і без чобіт, по положенню більшовицького міністра (комісара) війни Троцького, вона сама себе мусить

вдягати, от через що армія червоноармейців така страшна для кожного, хто ще має чоботи і будь яку верхню теплу одежину. Не раз буває так, що здирають з проїзджого чоловіка чоботи і тут же їх в присутності потерпівшого надягають на себе. Теж саме зі всякою одежою.

Нема вже що говорити про тайну кореспонденції — кожний лист приходить розпечатаний. Ненавистні колись „чорні кабінети“, коли й робили свою гидку роботу перлюстрування листів, так запечатували листи знов і так дотепно, що публіка навіть не догадувалася і не дратувалася.

Тут ходять без фігових листків, на те комуністичний рай.

Р. С. Брошура ця складається з моїх заміток, друкованих в осені 1920 року в Камінець-Подільській газеті „Слово“, виправлених і доповнених.

Львів.

24. VI. 1921 р.

972 (1986)

РЛ 3963 у

СБ 10

23

КНИЖКИ ТОГО Ж АВТОРА:

1. Про піски Полтавщини та їх задобрювання, має 14 малюнків та одну мапу, вид. у Києві 1908 р.
2. Про переселення на Амур та Уссурійськ. край, у Києві, 1909 р.
3. Про переселення в західний Сибір, має 7 малюнків, стор. 48, у Києві, 1909.
4. Про переселення в Степовий Киргизський край. (На Сірій Клин), стор. 44, у Києві, 1909 р.
5. Про переселення на Далекий Схід, стор. 50, у Києві, 1913 р.
6. Переселення та Українство, стор. 16, у Харькові, 1912 р.
7. Веремійовська буча, стор. 31, у Львові, 1913 р.
8. М. Шаповал, як поет, Київ, 1917 р.
9. Про автономію України в федеративній Росії, у Лубнях, 1917 р., стор. 24.
10. Община та земельна реформа, стор. 41, Лубні, 1917 р.
11. Земельні реформи на Україні, стор. 24, Львів, 1921 р.
12. Способи боротьби українського селянства за землю і волю, Львів, 1921 р.
13. Індивідуалізм та колективізм українського хлібороба, Львів, 1921 р.
14. Всенародне право на землю та промислова майбутність України, Львів, 1921 р.
15. Вмняємість. (Визначення вмняємости позитивного права і відношення до цих визначень в науці кари. права), Львів, 1921 р.
16. Ліквідаційні та надільні земельні норми, Львів, 1921 р.
17. Комуністична Україна, Львів, 1921 р.
18. Кооперативні каузи на курйози, Львів, 1921 р.

Готовиться до друку: „Земельна справа на Україні за часи з 1905 по 1921 рік“, в двох томах.

ВИДАВНИЦТВО „ЖИТЯ Й МИСТЕЦТВО“.

О. МИЦЮК.

КОМУНІСТИЧНА УКРАЇНА

КНИГОЗБІРКА

СТУДЕНТ.
У ЛЬВОВІ

У ЛЬВОВІ, 1921.

З ДРУКАРНІ СТАВРОПОЛІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА

під управою Ю. Сядорака.